

Keskkonnaministeerium
Pikk 61
15065 Tallinn

Teie 13.06.2016 nr 1-4/16/5541
Meie 07.07.2016 nr 4/149

Arvamus jäätmeseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse kohta

Lugupeetud Marko Pomerants

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi **Kaubanduskoda**) tänab Keskkonnaministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust jäätmeseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse (edaspidi ka **VTK**) kohta. Nõustume VTK-s toodud vanarehvide kuhjumise probleemi lahendamise vajadusega, kuid toome järgnevalt välja mõned kommentaarid ja tähelepanekud seoses probleemi sisustamise ja pakutud lahendustega. Leiame, et lahendusi tuleks otsida laiemalt kui ainult nende hulgast, mida VTK-s välja on pakutud.

VTK kohaselt on suur hulk vanarehve, mille käitlemiseks ei piisa tootjavastutusorganisatsioonidel raha, tingitud järgmistest probleemidest: 1) turustatakse rehve, mille tootjad ei ole registreeritud probleemtooteregistris (edaspidi PROTO) ja seega tasunud taaskasutustasu; 2) PROTO-sse esitatakse rehvide turule toomise kohta ebatäpseid andmeid ja seega makstakse taaskasutustasu ettenähtust vähem ning 3) riiklik järelevalve ei ole efektiivne. Kaubanduskoda on seisukohal, et VTK-s pakutud meetmed ei pruugi eeltoodud probleemide lahenduseks tegelikkuses tulemust anda ja vajavad täiendavat analüüsi. Näiteks on ühe lahendusena VTK-s välja pakutud, et rehvitootjatele, kes lasevad turule üle 50 tonni rehve aastas, sätestatakse audiitorkontrolli nõue, et tuvastada turule lastud rehvide tegelik kogus. Auditeerimiskohustus võib iseenesest küll probleemi lahendust mingil määral soodustada ja aidata kaasa järelevalve tõhustamisele, kuid arvestades sellega, et ei ole selge, millistele ettevõtjatele tegelikkuses rehvide deklareerimata jätmine (või aladeklareerimine) iseloomulik on, ei saa ka eeldada, et vastav suurematele ettevõtjatele kehtestatud auditeerimiskohustus praktikas tegelikult midagi muudab. On võimalik, et ka väiksemaid koguseid tootvad ettevõtjad jätavad suure hulga rehve deklareerimata, mis toob omakorda kaasa probleeme nende rehvide taaskasutuse finantseerimisel. Seda enam, et valdavalt on Eesti ettevõtjad väikesed ning reeglina just kasutatud rehvide maaletoomine toimubki väiksemate ettevõtete poolt, keda on siiski arvestatav kogus ning seega on suur ka summaarne turule toodavate rehvide kogus. Samuti võib eeldada, et selliste ettevõtete arv kasvab ning samuti kasvab piiriülene rehvide maaletoomine läbi internetikaubanduse leviku. Eeltoodust tulenevalt leiame, et tuleks täiendavalt selgitada ja täiendavalt analüüsida, millistele ettevõtjatele ja millisel kujul auditeerimiskohustuse seadmine praktikas tulemust annaks.

Lisaks on VTK-s kõikide rehvide registreerimise ja ainult taaskasutustasuga kaetud rehvide müügi tagamiseks pakutud muudatust, et turustaja peab rehvide ostu müügidokumentidel fikseerima rehvide algse tootja nime ja PROTO registreeringu

numbri ning juhul, kui turustaja müüb rehve, mille tootjal ei ole PROTO registreeringu numbrit, on turustaja kohustatud ise ennast registreerima PROTOs ning täitma tootjale seatud nõudeid. Seoses sellega soovime tähelepanu juhtida asjaolule, et ei ole tagatud, et turustatavad rehvid on deklareeritud ja tootja on konkreetselt müüdavate rehvide pealt taaskasutustasu maksnud. Samas läheb vastutus üle turustajale vaatamata sellele, et tal puudub võimalus turustatavate rehvide deklareerimist kontrollida. Seega leiame, et ainuüksi PROTO registreeringu number ei anna turustajale midagi. Ühtlasi ei ole ka rehvide ostjal, kelle dokumentidesse (reeglina näiteks arvele) vastavad andmed märgitakse, PROTO registreeringu numbriga otseselt midagi peale hakata. Seega ei ole selge vastava kohustuse kehtestamise vajalikkus ning on võimalik, et eksisteerib ka efektiivsemaid meetmeid tagamaks rehvide registreerimist ja neilt taaskasutustasu maksmist. Samas aga ei analüüsitud VTK-s võimalikke alternatiivseid lahendusi. Toodi küll välja, et näiteks audiitorkontrolli alternatiivina on kaalutud aktsiisi kehtestamist rehvidele ehk turule lastavate rehvide maksustamist, kuid kuna sellist põhimõttelist muudatust ei ole kavas teha, siis seda ka rohkem ei käsitletud. Kaubanduskoda on seisukohal, et kuivõrd tegemist võib siiski olla efektiivse meetmega, oleks asjakohane selle mõjusid ka põhjalikult analüüsida. Erinevate lahendusvariantide analüüsimine on ka VTK eesmärk. Aktsiisi kehtestamine tagaks suurema võimaluse turule lastud rehvide nõuetekohaseks käitlemiseks, kuna aktsiisitulu saaks suunata rehvide kogumise ja taaskasutuse kulude katteks. Kindlasti on ka selle lahenduse puhul oluline roll tõhusal järelevalvel. Rehvide taaskasutuskulude katmise tagamiseks võiks ühe meetmena kaaluda ka näiteks rehvide maksutamist autode (sh kasutatud autode) esmregistreerimisel. Kuna suur hulk rehve tuleb ka sõidukitega (nii sõidukite all, kui kaasas), mida tuuakse maale sageli eraisikute või ka väikeettevõtjate kaudu, on sõidukitega koos riiki toodavate rehvide üle kontrolli saavutamine keeruline, kuid samas on oluline tõhustada järelevalvet ka nende rehvide üle.

Lisaks juhime tähelepanu vajadusele analüüsida ka interneti teel müüdavate ja maale saabuvate rehvide probleemi, kus rehve ostetakse Interneti vahendusel ning nende saabumist Eestisse ei suudeta jälgida ja keegi taaskasutustasu ei maksa. Kuivõrd antud teemat aga VTK-s ei käsitletud, leiame, et e-kaubanduse arenguid silmas pidades tuleks sellele probleemile samuti tähelepanu pöörata.

Kokkuvõtteks leiame, et VTK-s pakutud muudatused vajavad täiendavat analüüsimist ja ka alternatiivsete lahenduste rakendamise kaalumist. Toimiva rehvide kogumise ja käitlemise süsteemi loomisel tuleb silmas pidada, et rakendatavad meetmed oleksid praktikas toimivad ega koormaks asjatult ettevõtjaid ning toimiksid ka pikemas perspektiivis.

Loodame, et peate võimalikuks meie tähelepanekuid arvesse võtta. Vajadusel oleme valmis oma seisukohti ka lähemalt selgitama.

Lugupidamisega

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Kristina Jerjomina Kristina.Jerjomina@koda.ee 6040072